

Editor: *Vasile Burlui*
Redactor: *Simona Modreanu*
Tehnoredactor: *Cornel Dulceanu*
Coperta: *Ionuț Broșțianu*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ÓLAFSDÓTTIR, AUÐUR AVA

Cicatrici / Audur Ava Ólafsdóttir ;
trad. din lb. franceză de Sorina Dănăilă. - Iași :
Cartea Românească Educațional, 2019
ISBN 978-606-9088-31-9

I. Dănăilă, Sorina (trad.)

82

© Audur Ava Ólafsdóttir, 2014
Titlu original: *Undantekningin*
Publicat în colaborare cu Edițiile Zulma, Paris

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional
Copyright © Editura Cartea Românească Educațional, 2019
www.librariacartearomaneasca.ro/ecredu.ro

AUÐUR AVA ÓLAFSDÓTTIR

Cicatrici

Traducere din limba franceză de
Sorina Dănăilă

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Nota asupra trimiterilor

Romanul conține diverse citate – în cele mai multe dintre cazuri, fiind vorba despre titluri de capitole.

Multe sunt extrase din volumul de poezii *Hvar endar maður (Unde sfârșim)* al lui Jónas Porbjarnarson (p. 36, 76, 80, 96, 105, 108, 110, 131).

De asemenea, se face referire la operele lui Friedrich Nietzsche: *Așa grăit-a Zarathustra* (p. 10, 13, 80, 194), *Dincolo de bine și rău* (p. 23), *Aurora* (p. 50) și *Știința voioasă* (p. 243).

Mai sunt citate și versuri din Steinn Steinarr (p. 90, 129), Hunter Thompson (p. 110), Leonard Cohen (p. 117), și Federico Garcia Lorca (p. 124). Mai există și un citat împrumutat de la sculptorul Jón Gunnar Árnason (p. 113).

Unul dintre titlurile capitolelor (p. 147) este un citat indirect al primei epistole a Sfântului Paul către Corinteni în care se face referire la profetul Isaia (p. 152).

Cuprins

I. Carne	7
Statul e locul unde lenta sinucidere a tuturor se numește „Viață”	11
Ombilicul este o cicatrice determinată de căderea cordonului ombilical la naștere, cordonul se clampează la bază, după care va fi tăiat pentru a rupe legătura dintre genitoare și copilul său cicatricea originară este legată de mamă	13
Un scepticism viril și temerar îndeaproape înrudit cu geniul războiului și al cuceririi	23
Sunt ca o acuarulă spălăcită	26
O cicatrice este o formațiune dermică anormală la locul unde s-au închis o plagă sau o leziune.....	28
Pe piele, majoritatea cicatricilor sunt netede și slab colorate; ele nu lasă decât o palidă urmă a leziunilor care le-au determinat.....	34
Apologia pro vita sua (În apărarea propriei vieți)	37
Cu cât ne înălțăm, cu atât părem mai mici în ochii celor care nu știu să zboare	43
Un copil a fost conceput la munte cu o oaie drept martor.....	46
Rănilile se închid mai repede sau mai încet, iar cicatricile se formează în straturi, unele mai adânci decât celelalte	48
Om și animal.....	49
Și cuvântul s-a făcut trup și a rămas cu noi	53
Un dus întors către lună	58
Prin suferință, Dumnezeu îl salvează pe cel care suferă	61
Aș putea să proclam lumea chiar în seara asta. Peste tot există câte ceva	62

R Ceea ce este acum se sfârșește acum	64
Sunt o pădure plină de întuneric și de copaci înalți și negri, dar cel care nu se teme de neguri, va găsi sub chiparoșii mei ghirlande de trandafiri	65
II. CICATRICI	73
Peste toate se așterne liniștea, liniștea	75
Ajuns în acest punct precis al vieții în camera cu numărul șapte	79
Sub aripa sa îți vei căuta adăpost	81
Peste tot sunt în oraș. Sunt îngropat	86
Tu care îmi ieși în cale	88
Timpul e plin de pisici moarte	90
Când sunt cu tine aș vrea să fiu eroul care visam să fiu la șapte ani, un bărbat împlinit care omoară	95
May	97
Adam	102
Știi? Sunt lacrimi, lacrimile primăverii care cad peste nisipul negru	104
Dacă ar exista termen de comparație între lume și mine	106
Experiență minunată, suferința trezește speranța	110
Dorința e mai puternică decât durerea	115
Există atâtea feluri de voci în lume și niciuna nu e lipsită de înțeles	118
Homo habilis 1	119
Homo habilis 2	122
Ceea ce se oferă privirii	125
Trei sâni	128
Fifi	130
Și întunericul domnea peste adâncuri	132
Limbo	135
Pământul nu avea nicio formă și era pustiu	139
Și se făcu lumină	140

Sunt ca toată lumea, iubesc, plâng și sufăr	143
După un potop urmează altul	148
Roșu	150
Casa femeilor	151
Statul e locul în care toți se pierd, buni și răi	154
Schimb de mesaje	155
Noli me tangere	156
Omul este pe jumătate om, pe jumătate fiară	158
Bărbăția se dovedește atunci când omori un animal adult	160
Patru	162
Mami	164
Nu mori decât o dată	165
Puțini oameni omoară, cei mai mulți se mulțumesc să moară	168
Ordinea lucrurilor	170
Nori care se prăvălesc. Lacrimi sărate	170
Un cuvânt după altul	171
Încă exist. Sunt în continuare aici	174
Aștept ca lumea să prindă formă	176
Un corist	178
O țară unde totul e numai lapte și miere	182
Cu cer irizat pe pleoape	183
În haina de carne	185
Steel legs Ltd	186
Și apoi liniștea se sfarmă, ca un munte	189
Număr pașii dintre mine și tine	190
Luminii stelelor îi trebuie timp	191
Nota autorului	193
Nota asupra trimiterilor	194

5 mai

Masa din Salonul de tatuaj al lui Tryggvi este acoperită cu fel de fel de sticlute pline cu cerneluri de toate culorile; tânărul vrea să știe dacă mi-am ales deja vreun model, asta dacă nu cumva am în minte ceva mai personal sau un simbol.

Trupul lui este acoperit peste tot cu tatuaje. Observ reptila care-i șerpuieste până la gât, unde se încolăcește în jurul unui cap de mort. Cerneala îi irigă întreaga epidermă; partea de sus a brațului care manevrează acul este încercuită de un triplu fir de sârmă ghimpată.

– Mulți vin ca să mascheze o cicatrice, îmi spune tatuatorul în oglindă.

Și, când se întoarce către mine, văd ieșindu-i de sub maiou copitele unui cal năvălaș.

Întinde mâna către un vraf de clasoare din plastic din care alege unul pe care-l răsfoiește cu intenția de a-mi propune un model.

– Mai nou, aripile au un succes nebun la bărbații în jur de cincizeci de ani, mă informează el.

Pe antebrațul care ține clasorul, remarc patru săbii străpungând o inimă în flăcări.

Pielea mea numără în total șapte cicatrici, patru deasupra ombilicului – punctul de origine – și trei dedesubt. Familiară și reconfortantă ca o veche cunoștință, o aripă de pasăre care mi-ar acoperi umărul, de la ceafă, să spunem, și până la claviculă, ar putea masca două, dacă nu chiar trei dintre ele. Mi-ar fi propria umbră înaripată, scut și

fortăreață. Cu carnea rozalie și vulnerabilă pitită sub penele unsuroase.

Tipul răsfoiește repede albumul și pune, în cele din urmă, degetul pe un desen.

– Aripile de vultur au cel mai mult succes.

Ar fi putut adăuga: care bărbat nu a visat măcar o dată să fie una dintre aceste mari răpitoare singuratice, care plutesc deasupra lumii, deasupra lacurilor de munte, a prăpăstiilor și mlaștinilor, pregătite mereu să se năpustească asupra prăzii?

Se mulțumește însă doar să spună:

– Alegeți pe-ndelete. Nu vă grăbiți.

În spatele perdelei, îmi mai explică el, se află un alt client care-l așteaptă să-i termine de tatuat drapelul național, cu umbre și relief.

Și continuă în șoaptă.

– L-am avertizat că, dacă se îngrașă fie și numai cu două kilograme, coada steagului o să se încrețească, dar tot nu s-a răzgândit.

Cum mi-am propus să merg s-o văd pe mama înainte de ora ei de culcare, trebuie să mă grăbesc să iau o hotărâre.

– Mă gândeam la o bormașină.

Dacă a fost surprins de așa o alegere, oricum nu a lăsat nimic să se vadă și s-a pus pe loc să caute în clasorul potrivit.

– Îmi aduc aminte că parcă aveam o bormașină pe-aici pe undeva, în clasorul cu aparate electrice, zice el. Oricum, e mult mai puțin complicat decât ATV-ul pe care l-am desenat săptămâna trecută.

– Stați liniștit, zic eu, era doar o glumă.

Se uită la mine cu un aer serios care, însă, nu lasă să se vadă cât e de contrariat.

Mă scotocesc repede prin buzunare și scot o foaie împăturită. După ce netezesc desenul, i-l întind. Îl întoarce pe toate părțile, apoi îl apropie de lumină. Abia acum am reușit să-l surprind. Nu-și mai poate ascunde nedumerirea.

– E o floare sau...

– Un nufăr alb, spun eu dintr-o suflare.

– Adică o singură culoare?

– Da, o singură culoare, alb. Si fără umbre.

– Și niciun mesaj?

– Niciun mesaj.

Dând deoparte clasoarele, îmi spune că poate desena nufărul cu mâna liberă și nici una nici două înșfacă dermograful.

– Unde-l vreți?

Se pregătește deja să înmoaie acul într-un lichid alb, în vreme ce eu îmi deschii cămașa pentru a-i arăta locul inimii.

– Ei, atunci mai întâi trebuie să vă rad, oftează el stingând aparatul. Altfel floarea s-ar pierde în întunecimile unei păduri.

Statul e locul unde lenta sinucidere a tuturor se numește „Viață”

Cel mai scurt drum pentru a ajunge la azil trece prin cimitir.

Mi-am promis mereu că luna a cincea din an va fi și ultima lună din viața mea, ba, mai mult, că cifra cinci va figura de mai multe ori în data cea de pe urmă, dacă nu 05/05, atunci 15/05 sau 25/05. Luna aniversării mele. Când rațele, care vor fi terminat să se împerecheze, nu vor mai fi singure pe lac, le vor ține de urât coțofenele de baltă și

ploierii violet. Așa că lumea va fi numai când de păsări, primăvărată și fără noapte atunci când eu voi înceta să mai fiu. Oare o să-i lipsesc lumii? Vezi să nu. Va fi mai rea fără mine? Nicicum. Pământul va continua să se învârtă fără mine? Ba bine că nu! Este mai bună lumea acum decât atunci când mi-am făcut intrarea triumfală? Nu. Ce-am făcut eu pentru o lume mai bună? Nimic.

Coborând pe strada Skothúsvegur, mă întreb care este cea mai bună metodă de a-i cere vecinului pușca lui de vânatoare. O pușcă de vânatoare se împrumută la fel cum împrumuți un prelungitor? Ce animale se vânează la început de mai? Bănuiesc că nu se trage asupra mesagerului primăverii, ploierul auriu, de-abia întors pe insulă. Nici asupra raței așezate pe ouă. Să pretind că vreau să împușc un goeland care nu mă lasă să dorm în apartamentul meu de la mansarda unui imobil rezidențial din centrul orașului? Lui Svanur nu i se va părea ciudat că am devenit subit apărătorul puilor de rață? Ca să nu mai spun că Svanur știe prea bine că nu-mi place defel să vânez. Cu toate că mi s-a întâmplat să stau ore în șir, singur în landă, cu cizmele de vânatoare într-un râu înghețat, nemișcat într-o râpă opacă și rece, cu o grămadă de pietricele sub tălpi și apa grăbită să surpe fundul buretos al malului în timp ce eu contempłam fascinat conul lucios al vârtejului, cu toate acestea, deci, nu am tras niciodată niciun foc de pușcă. Din ultima mea partidă de pescuit m-am întors cu doi păștrăvi pe care i-am decupat în fileuri și i-am prăjit presărați cu ceapa ciorii din ghiveciul din balcon. Svanur mai știe, apoi, și că detest violența, asta de când m-a târât la cinema să

vedem *Die Hard 4*. În concluzie și mai precis, în ce ființe se trage în luna mai, dacă nu în tine însuși? Sau într-un alt *homo sapiens*? Svanur știe prea bine că doi și cu doi fac patru.

Și totuși, el nu e genul care pune întrebări. Și nici nu e preocupat, în general, de viața interioară a oamenilor. Nu invocă luna plină și nu bate câmpii despre aurora boreală. Nu te aștepți de la el să se extazieze: *Priviți, fraților! Uitați-vă ce curcubeu...* Nici măcar nevestei lui, Aurora, nu i-ar arăta culorile cerului sau răsăritul cu degete trandafirii, nu i-ar spune: „Iat-o pe cea care-ți poartă numele.” Las' că nici Aurora nu ar face din firmament un subiect de discuție cu bărbatul ei. În casa lor, repartitia sarcinilor este clară și fără comentarii; dimineața, ea este cea care-l extrage din pat pe fiul lor adolescent. În schimb, el scoate la plimbare bătrâna cățea border-collie, în vârstă de paisprezece ani și gata să-și dea ultima suflare. Hotărât lucru, nu, Svanur nu ar amesteca sentimentele cu afacerile. Deci mi-ar întinde pușca, spunându-mi: Este un Remington 40-XB modificat, dar cu țeava și chiulasa originale – chiar dacă ar bănuși că vreau să-mi zbor creierii.

Ombilicul este o cicatrice determinată de căderea cordonului ombilical la naștere, cordonul se clamează la bază, după care va fi tăiat pentru a rupe legătura dintre genitoare și copilul său cicatricea originară este legată de mamă

Pe băncile de pe peluză, în scurta strălucire rece a soarelui de primăvară, bătrânii lăncezesc sub cuverturi de lână, nu departe de un grup de

gâște sălbătice care se adună două câte două. Mai puțin una, pitită singurică, la distanță de celelalte; nu se mișcă, deși mă îndrept direct către ea. Are una dintre aripi răsucită, cu siguranță ruptă. Or o găscă rănită nu se poate împerechea, deci nu se poate reproduce. Țsta e Dumnezeu care-mi trimite un mesaj. Nu că aș crede prea tare în ce zice el.

Mama este prăvălită într-un fotoliu care se poate da pe spate, picioarele nici nu-i ating pământul, iar papucii, prea mari, i se leagănă pe vârful picioarelor descărnate. S-a împușinat atât de tare, încât n-a mai rămas aproape nimic din ea; a încetat să mai fie de carne; ușoară ca o pană. Oase din polistiren expandat și câteva tendoane o mai țin încă adunată laolaltă. Ai spune un schelet de pasăre expus toată iarna la intemperii și din care nu mai rămâne decât o carcasă goală care va sfârși prin a deveni un ghem de țără cu gheare. E greu să-ți imaginezi că această creatură atât de mărunțică, ce nu-mi ajunge nici până la umăr, a fost cândva dotată cu forme feminine. Recunosc, însă, fusta ei de duminică, devenită prea largă la talie, mult prea mare pentru ea; haine ce aparțin unei vieți anterioare, unui alt fus orar.

Eu nu am de gând să ajung ca mama.

Mirosul stătut umple aerul. Imposibil să eviți norul de aburi mirositori a chiftele și varză. Căruciorul cu hrană care înaintează pe culoar este încărcat cu casolete cu varză roșie și dulceață de rubarbă pe jumătate goale. Se aude zgomotul farfuriilor care se ciondănesc și al vocilor personalului de serviciu care uneori ridică glasul, alteori trec la un registru grav care se cere ascultat de protecția din subordine.

În cameră, n-ai loc nici unde să arunci un ac, darămite vreo mobilă, în schimb armoniul este acolo, sprijinit de perete. Un acord a fost încheiat astfel încât fosta profă de mate și organistă a avut voie să-și păstreze instrumentul – cu condiția de a nu-l mai folosi niciodată.

Lângă pat, biblioteca atestă centrul major de interes al mamei: războaiele mondiale și, în mod particular, cel de-Al Doilea. Pe etajere, fac casă bună Napoleon Bonaparte și Attila, rege al hunilor, o carte despre războiul din Coreea și o alta despre cel din Vietnam, toate îngrămădite între două volume în daneză, învelite în piele maronie: *Primul Război mondial* și *Al Doilea Război mondial*.

Vizita respectă ritualul imuabil, înscris în piatră, al cărui prim act este acela de a dovedi că m-am spălat pe mâini.

– Te-ai spălat pe mâini?

– Da, m-am spălat.

– Nu-i de-ajuns să le clătești, trebuie să le ții treizeci de secunde sub jetul de apă caldă.

Deodată îmi vine în minte că eu, da, eu, am fost înlăuntrul ei.

Am un metru optzeci și cinci și, ultima oară când m-am urcat pe un cântar – la vestiarul de la piscină –, arăta că am optzeci și patru de kilograme. Oare mama se gândește vreodată: vlăjganul ăsta chiar a locuit înlăuntrul meu? Oare unde am fost conceput? Mai mult ca sigur în vechitura aceea de pat matrimonial, un ansamblu din acaju, cu noptiere atașate, cea mai impozantă mobilă din casă, un adevărat galion.

Îngrijitoarea este pe punctul de a ieși cu tava de mâncare; mama n-a vrut desert – prăjitură cu

– Vi-l prezint pe Jónas Ebeneser, fiul meu, zice mama.

– Cred că ne-ai mai făcut cunoștință și ieri, mamă...

Tânăra nu-și aduce aminte. Nu era de serviciu ieri.

– Jónas înseamnă porumbel, iar Ebeneser – serviabil. Eu însămi am ales aceste prenume, se laudă mama.

Îmi vine atunci în gând că ar fi trebuit, poate, să-i cer băiatului de la salonul de tatuaje să adauge și un porumbel pe lângă nufărul alb, ceea ce ar fi făcut să fie doi porumbei, pasărea și cu mine... amândoi încărunțiți pe margini.

Sper ca tânăra să se facă nevăzută înainte ca mama să se apuce să povestească cum m-am născut. Dar pare să nu aibă nicio grabă; după ce a așezat la loc tava, se ocupă acum de prosoapele de la baie.

– Nașterea ta a fost mai grea decât cea a fratelui tău. Din pricina dimensiunilor capului tău. Era ca și cum ai fi avut două coarne pe frunte, două cucuie, ca un vițeluș.

Tânăra îmi aruncă o privire din care înțeleg că e pe cale să facă o comparație între fiu și mama lui.

Îi surâd.

Ea îmi surâde la rândul ei.

– Și nici nu miroseai la fel, tu și fratele tău, povestește mai departe mama din fotoliul ei. Tu miroseai a reavăn, un iz de frig și umed, obrajii tăi erau reci și întreg conturul gurii tale era de culoarea pământului; te întorceai mai mereu acasă

cu mâinile pline de zgârieturi de pisică, care treceau foarte greu.

Ezită, ca și cum ar încerca să-și amintească textul unui scenariu.

– La unsprezece ani, puiul meu a scris o compunere despre cartofi. Pe care a intitulat-o Pământul-Mamă. Compunerea vorbea, așadar, despre mine...

– Mamă, nu știi dacă toate acestea chiar o interesează pe... vă rog să mă scuzați, cum vă numiți?

– Diljá.

– Mă îndoiesc că pe Diljá o interesează toate astea...

Fata pare, dimpotrivă, să acorde un interes sincer poveștii mamei. Clatină din cap cu un aer plin de înțelegere și se sprijină de ușorul ușii.

– Este incredibil, uitându-te la vlăjganul ăsta de azi, cât de sensibil era.

– Mamă...

– Dacă aflam vreo pasăre cu aripa frântă prin ogradă, imediat izbucnea în lacrimi... Era mereu trist să constate cât de puțin generoși sunt oamenii unii față de ceilalți. Spunea: Când o să fiu mare, o să alin lumea... Pentru că lumea suferă prea tare, pentru că trebuie să avem grijă de ea... Copilul meu iubea tare mult apusurile de soare. Când umbra începea să se întindă, rămânea întins pe jos, sub fereastră, contemplând norii și cerul... așa de poetic... după aia se ducea la el în cameră să construiască un teatru pentru marionete... pe care le confecționa din ziare ude, le colora și cărora apoi le cosea hăinuțe; închidea ușa de la camera lui cu cheia și umplea gaura cheii cu hârtie igienică...